

Sygn. akt III AUa 486/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

Protokolant Agnieszka Hunek-Gruszka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 października 2021 r. w Lublinie

sprawy D. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji D. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 27 kwietnia 2021 r. sygn. akt VIII U 2574/20

I. oddala apelację;

II. zasądza od D. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

III AUa 486/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 września 2020 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił D. R. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Do takiej pracy organ rentowy uwzględnił okres od dnia 1 grudnia 1984 r. do dnia 24 maja 1999 r. – z wyłączeniem zwolnień lekarskich – w wymiarze 11 lat, 6 miesięcy i 6 dni. ZUS nie zaliczył natomiast do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od dnia 5 września 1978 r. do dnia 28 listopada 1984 r., ponieważ pracodawca w świadectwie pracy z dnia 9 czerwca 1999 r. nie powołał zarządzenia resortowego, a także okresu od dnia 1 grudnia 1984 r. do dnia 24 lipca 1987 r., ponieważ nastąpiły rozbieżności na stanowisku pracy wymienionym w świadectwie pracy z dnia 24 maja 1999 r. oraz świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 grudnia 2011 r. Organ rentowy przytoczył ponadto treść art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, wskazując, że na dzień 1 stycznia 2009 r. wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu tej ustawy, ponieważ zakłady pracy nie potwierdziły tego odnośnie okresów od dnia 5 września 1978 r. do dnia 28 listopada 1984 r. i od dnia 1 grudnia 1984 r. do dnia 24 maja 1999 r.

W odwołaniu od tej decyzji D. R. domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu emerytury pomostowej. Podnosił, że w okresie od dnia 5 września 1978 r. do dnia 28 listopada 1984 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w Krajowej Państwowej (...) Oddziale w K., a w okresie od dnia 1 grudnia 1984 r. do dnia 24 lipca 1987 r. w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w K..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł oddalenie odwołania i wywodził jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

W toku postępowania ubezpieczony sprecyzował swoje stanowisko w ten sposób, że wnosił o ustalenie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że D. R., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 11 sierpnia 2020 r. wniosek o emeryturę pomostową, do którego załączył świadectwa pracy na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Po rozpatrzeniu tego wniosku, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 11 września 2020 r. odmówił D. R. prawa do emerytury pomostowej.

D. R. w okresie od dnia 1 września 1975 r. do dnia 30 czerwca 1978 r. wykonywał pracę na podstawie umowy o naukę zawodu zawartej z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem (...) Oddziałem (...) w K.. W jej ramach realizował naukę zawodu kierowcy-mechanika pojazdów samochodowych. W dniu 1 lipca 1978 r. zawarł z (...) w K. umowę o pracę na czas nieokreślony, na podstawie której został zatrudniony na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych.

W dniu 4 września 1978 r. pracodawca zawarł z wnioskodawcą umowę zlecenia, której przedmiotem był obowiązek wykonywania dodatkowych czynności, nie wchodzących do zakresu pracy kierowcy, związanych z załadunkiem i wyładunkiem towarów oraz czynnościami spedycyjnymi, za dodatkowym wynagrodzeniem. Z dniem 5 września 1978 r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego.

Obowiązki na stanowisku kierowcy polegały na przewożeniu samochodem ciężarowym marki S. (...) materiałów sypkich, takich jak kamień, piasek i żwir. Po roku pracy wnioskodawca uzyskał prawo jazdy kategorii (...), w wyniku czego pracodawca powierzył mu samochód marki S. (...) z przyczepą. W sezonie wnioskodawca przewoził materiały sypkie na poszczególne budowy, natomiast w zimie przewoził buraki ze skupów do cukrowni. Praca wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy, a o poszczególnych obowiązkach decydował dyspozytor. Kierowcy rozliczali się przy użyciu karty drogowej.

W trakcie zatrudnienia na stanowisku kierowcy, wnioskodawca był okresowo przenoszony na stanowisko mechanika na czas od dnia 28 marca 1980 r. do dnia 1 kwietnia 1980 r. oraz od dnia 2 lutego 1981 r. do dnia 3 lutego 1981 r., co wiązało się z naprawą pojazdów w stacji obsługi. Kierowcy pomagali wówczas mechanikom.

W okresie od dnia (...) do dnia (...) wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową, po której został ponownie zatrudniony w (...) w K. na podstawie umowy o pracę na stanowisku mechanika. Z dniem 23 listopada 1983 r. został przeniesiony na stanowisko kierowcy. Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 28 listopada 1984 r. Przez cały okres zatrudnienia w charakterze kierowcy wnioskodawca zajmował się przewożeniem sypkich materiałów budowlanych lub buraków cukrowych, za wyjątkiem jednego miesiąca, gdy zastępował nieobecny kierowcę cysterny z paliwem, a nadto w razie potrzeby przewoził butle z gazem propan-butan, co zdarzało się od 10 do 15 razy w ciągu roku.

W dniu 1 grudnia 1984 r. D. R. zawarł umowę o pracę z (...) L. Zakładem (...) w K., na podstawie której został zatrudniony na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych. Ubezpieczony z dniem 1 lutego 1985 r. został dodatkowo zatrudniony na stanowisku kierowcy autobusu w niepełnym wymiarze czasu pracy wynoszącym 80 godzin miesięcznie. Zgodnie z postanowieniami tej umowy obowiązki kierowcy wykonywał w dniach i godzinach ustalonych w każdym miesiącu grafikiem pracy.

Wnioskodawca jako mechanik zajmował się naprawą autobusów w kanale remontowym. W razie potrzeby dyspozytor kierował go do pracy w charakterze kierowcy na drugą zmianę. Wówczas kierował autobusem na liniach, które obsługiwało (...), jak również rozwoził wycieczki autobusem turystycznym po terenie Polski.

Z dniem 25 lipca 1987 r. został przeniesiony ze stanowiska mechanika na stanowisko kierowcy autobusu.

Na stanowisku kierowcy wnioskodawca realizował kursy na regularnych liniach(...), a nadto, w zależności od potrzeby, przewoził wycieczki, co zdarzało się 2-3 razy w miesiącu, w weekendy. Tego rodzaju praca stanowiła dodatkowe zlecenia dla kierowców, bądź wchodziła w normatywny zakres ich obowiązków. Usługi przewozu wycieczek, w tym zagranicznych, wchodziły w zakres usług świadczonych przez(...) i mogły zostać zakupione przez zewnętrzny podmiot.

Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 24 maja 1999 r.

Po dniu 31 grudnia 2008 r. D. R. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych – pracował jako kierowca samochodu osobowego.

Sąd I instancji dokonał powyższych ustaleń na podstawie dowodów z zeznań wnioskodawcy i świadków oraz w oparciu o dokumenty.

Zdaniem Sądu Okręgowego należało podzielić zeznania przesłuchanych świadków co do przedstawionego przez nich zakresu obowiązków wnioskodawcy w trakcie zatrudnienia w (...) w K. i w (...) w K.. Na okoliczność pierwszego okresu pracy zeznawali świadkowie W. B. i A. S.. Zeznania ich są ze sobą spójne i wzajemnie się uzupełniają, biorąc pod uwagę, że pierwszy ze świadków pracował jako kierowca, a drugi jako mechanik. Ich twierdzenia znajdują potwierdzenie w aktach osobowych ubezpieczonego, z których wynika m.in., że D. R. został dwukrotnie skierowany do pracy w charakterze mechanika na czas naprawy samochodu, a zeznania świadka W. B. pozwoliły dookreślić, że w takim przypadku kierowcy pomagali mechanikom. Obaj świadkowie również zgodnie wskazali, że wnioskodawca nie kierował samochodami dostawczymi. Sąd Okręgowy obdarzył wiarą także zeznania świadków M. G. i K. M. złożone na okoliczność warunków zatrudnienia wnioskodawcy w (...). Wskazali oni, że wnioskodawca pracował jako mechanik w kanale remontowym, a w razie potrzeby realizował kursy autobusem, przy czym świadek M. G. dodał, że część z tych kursów dotyczyła obsługi wycieczek, do czego (...) wynajmowało kierowców i autobusy. Świadek K. M. także zwrócił uwagę na tego rodzaju usługi świadczone poza obsługą regularnych linii.

Sąd I instancji podniósł, że całokształt zeznań pozwolił na ustalenie istotnych w sprawie okoliczności, był zgodny z informacjami wynikającymi z dokumentów i pozwolił na ich uściślenie. Drobne różnice w zeznaniach nie zaburzają obrazu i wynikają jedynie z upływu czasu, co zatarło w pamięci niektóre szczegóły związane z pracą. Relacje świadków nadto pozwoliły na doprecyzowanie części zeznań D. R., który wyjaśnił, że niektóre z kursów wycieczkowych w (...) były realizowane w ramach podstawowych obowiązków, a nie wyłącznie jako dodatkowe zlecenia weekendowe, natomiast przewożenie materiałów niebezpiecznych w (...) było sporadyczne i dotyczyło 10-15 kursów rocznie.

Sąd I instancji przymiotem wiarygodności obdarzył również dowody z dokumentów. Treść ich nie została zakwestionowana oraz nie budziła wątpliwości Sądu Okręgowego, w szczególności akta osobowe wnioskodawcy, zarówno z (...), jak i z (...), stanowią uporządkowaną dokumentację przebiegu zatrudnienia, włączając w to powierzane przez zakłady pracy dodatkowe czynności. Świadczenia pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawierają natomiast informacje, które nie są decydujące dla ustaleń. Świadectwo pracy nie jest bowiem objęte domniemaniem prawdziwości, ponieważ nie jest dokumentem urzędowym i w postępowaniu sądowym należy je traktować jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09 – LEX nr 518067). Dotyczy to również zaświadczeń wydawanych w trybie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych. Brak takiego zaświadczenia nie przesądza, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu tej ustawy. Dla uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma bowiem fakt wykazania takiej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 lutego 2020 r., III AUa 1200/19 – LEX nr 2977259).

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, w którym zostały określone przesłanki prawa do emerytury pomostowej.

Prace w szczególnych warunkach oraz o szczególnym charakterze zostały zdefiniowane odpowiednio w art. 3 ust. 1 oraz art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, które odsyłają do wykazów takich prac w załącznikach nr 1 i nr 2 do ustawy.

Wnioskodawca nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wobec czego należało rozważyć, czy spełnia warunki do przyznania świadczenia na podstawie art. 49 tej ustawy, który przewiduje, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W przypadku wnioskodawcy spór sprowadzał się więc do ustalenia, czy wykonywał on przez okres co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub ust. 3 ustawy, a tym samym, czy wykonywane przez niego obowiązki mieszczą się w katalogu prac wymienionych w załączniku nr 1 lub nr 2 do ustawy.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że jedynie drugi z analizowanych okresów zatrudnienia wnioskodawcy odpowiada zatrudnieniu w szczególnych warunkach. Podczas pierwszego z nich, tj. od dnia 5 września 1975 r. do dnia 28 listopada 1984 r. (za wyjątkiem łącznie kilkudniowych okresów pracy w charakterze mechanika) wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, gdzie przewoził sypkie materiały budowlane oraz buraki ze skupów do cukrowni. Powołane załączniki do ustawy nie pozwalają jednak na zakwalifikowanie tak określonych czynności jako pracy o szczególnym charakterze. Zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, (pozycje 8-10) można uznać szczególny charakter wyłącznie pracy kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym, kierowców pojazdów uprzywilejowanych, bądź kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ((...)), sporządzonej w G. w dniu 30 września 1957 r. Tymczasem wnioskodawca w trakcie pracy w (...) nie był kierowcą w transporcie publicznym lub kierowcą pojazdów uprzywilejowanych, a do jego obowiązków nie należał przewóz towarów niebezpiecznych. Wnioskodawca wskazywał, że przez okres około miesiąca kierował cysterną z paliwem, a nadto w ciągu roku wykonywał około 10-15 kursów z butlami gazu, jednak tak sporadyczne czynności nie odpowiadają wymaganiom określonym w art. 3 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którymi, za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących prace w pełnym wymiarze czasu pracy. Przewożenie materiałów (...) w przypadku wnioskodawcy nie było wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie jako dodatkowe czynności. Ubezpieczony nadto nie wykazał, że tego rodzaju kursy były realizowane zgodnie z postanowieniami umowy europejskiej sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 r., implementowanej rozporządzeniem Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 2 grudnia 1983 r. w sprawie warunków i kontroli przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych (Dz.U. 1983 r., Nr 67, poz. 301), czy nawet wcześniejszymi przepisami krajowymi w postaci rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 27 listopada 1971 r. w sprawie bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów niebezpiecznych na drogach publicznych (Dz.U. 1971 r., Nr 35, poz. 310). Wobec tego brak było podstaw do uwzględnienia powyższego okresu zatrudnienia do okresu

wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, jedynie okres zatrudnienia w (...) na stanowisku kierowcy autobusu od dnia 25 lipca 1987 r. do dnia 24 maja 1999 r. może zostać zakwalifikowany według załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych (pozycja 8) jako praca kierowcy autobusu w transporcie publicznym. W trakcie tego zatrudnienia wnioskodawca, oprócz obsługi regularnych linii przewozowych w ramach podstawowych obowiązków, wykonywał również przewozy osób w ramach wycieczek wynajmowanych przez podmioty zewnętrzne. Tymczasem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o transporcie drogowym i spedycji krajowej (Dz.U. 1961 r., Nr 53, poz. 297) transportem drogowym była działalność gospodarcza mająca na celu przewóz osób lub ładunków, wykonywana na drogach publicznych przy pomocy przeznaczonych do tego celu pojazdów drogowych (art. 1 ust. 1 pkt 1). Zgodnie z art. 7 ust. 1 tej ustawy zarobkowy transport drogowy mógł być wykonywany przez państwowe przedsiębiorstwa transportowe, przy czym przepisu tego nie stosowano do transportu osób i bagażu autobusami wykonywanego przez komunalne przedsiębiorstwa (zakłady) komunikacyjne (transportowe) na obszarze miast i osiedli (art. 7 ust. 2 pkt 2). Ustawa z dnia 2 sierpnia 1997 r. o warunkach wykonywania międzynarodowego transportu drogowego (Dz.U. 1997 r., Nr 106, poz. 677) przewidywała natomiast możliwość wykonywania międzynarodowego zarobkowego transportu drogowego przez krajowych przedsiębiorców w zakresie przewozu osób po drogach publicznych, w czasie którego następowało przekroczenie granicy państwowej (art. 1, art. 3 pkt 1). Warunki przewozu były dookreślone w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz.U. 1984 r., Nr 53, poz. 272), przy czym art. 2 ust. 2 tej ustawy przewidywał możliwość przewożenia osób w środkach transportowych w całości lub części przydzielonych na zamówienie do określonego przewozu (komunikacja zamknięta).

Tym samym zarówno realizacja kursów na regularnych liniach (...), jak i w ramach wycieczek zagranicznych, może zostać zakwalifikowana jako praca kierowcy autobusów w transporcie publicznym. Wnioskodawca legitymuje się jednak wymiarem łącznie 11 lat i 10 miesięcy takiej pracy, co jest niewystarczające dla przyznania prawa do dochodzonego świadczenia. Dodać trzeba, że zarówno okres pracy w (...), jak i w (...) na stanowisku mechanika, nie podlega kwalifikacji jako okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze według przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawa zalicza do takiej pracy jedynie pracę mechaników lotniczych (pozycja 3 załącznika nr 2). Podczas pracy w (...) wnioskodawca od dnia 1 lutego 1985 r. łączył co prawda pracę mechanika z pracą kierowcy, jednak z akt osobowych oraz z zeznań wyraźnie wynika, że ten drugi rodzaj obowiązków był świadczony w niepełnym wymiarze czasu pracy, co uniemożliwiało uwzględnienie okresu pracy od wskazanej daty. Ponadto nie wpłynęłoby to na jego staż pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, że przez okres co najmniej 15 lat wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że nie spełnił przesłanki prawa do emerytury pomostowej bliżej określonej w art. 49 pkt 3 w związku z art. 4 pkt 2 ostatnio powołanej ustawy, wobec czego jego odwołanie podlegało oddaleniu.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony D. R.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, apelant zarzucił mu:

1/ naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

a/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego, w szczególności z zeznań świadków: W. B., A. S., M. G. i K. M. oraz z przesłuchania ubezpieczonego, a także z dowodu z dokumentu w postaci świadectwa pracy z dnia 9 czerwca 1999 r., faktów z nich niewynikających, tj. że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w okresie od dnia 5 września 1975 r. do dnia 28 listopada 1984 r., podczas gdy wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Oddział (...) w K. jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w szczególnych warunkach, wskazaną pod pozycją 2, działu VIII, wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a więc zgodnie z przepisami dotychczasowymi, co uprawnia wnioskodawcę do emerytury pomostowej;

b/ w konsekwencji powyższego, błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku polegający na przyjęciu, że wykonywana przez ubezpieczonego praca w okresie od dnia 5 września 1975 r. do dnia 28 listopada 1984 r. nie była pracą w szczególnych warunkach, pomimo tego, że wnioskodawca ponad 9 lat pracował u w/w pracodawcy m.in. jako kierowca samochodu ciężarowego, a praca jest wymieniona pod pozycją 2, działu VIII, wykazu A stanowiącego załącznik powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., co w konsekwencji spowodowało błędne uznanie, że ubezpieczonemu nie przysługuje emerytura pomostowa;

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a/ art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych w związku z art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z pozycją 2, działu VIII, wykazu A stanowiącego załącznik tego rozporządzenia, poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie, że ubezpieczonemu nie przysługuje emerytura pomostowa, pomimo tego, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego, która została wymieniona w załączniku do ostatnio powołanego rozporządzenia;

b/ art. 4 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez ich nieprawidłową wykładnię, że wyłącznie wykonywanie prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionych w załączniku nr 1 do tej ustawy kwalifikowałyby ubezpieczonego do emerytury pomostowej, co spowodowało błędny brak odesłania do art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych i w konsekwencji błędne uznanie, że D. R. nie spełnia przesłanek do emerytury pomostowej.

W konsekwencji tych zarzutów ubezpieczony D. R. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Apelant wnosił nadto o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych. Ubezpieczony wnosił o rozpoznanie sprawy na rozprawie.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd i instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Okolicznością bezsporną w sprawie niniejszej było, że D. R. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że podstawą jego żądania przyznania prawa do emerytury pomostowej mógł być jedynie art. 49 ostatnio powołanej ustawy. Wnioskodawca ostatecznie w postępowaniu przed Sądem I instancji domagał się przyznania emerytury pomostowej właśnie na tej podstawie prawnej. Stosownie do art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1/ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2/ spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3/ w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

O ile do ustalenia uprawnień do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych mają znaczenie okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wykonywanej przed dniem 1 stycznia 1999 r. zarówno w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (na co wyraźnie wskazuje przepis art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych), o tyle do ustalenia uprawnień do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych bierze się pod uwagę jedynie okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Oznacza to, że przy ustalaniu uprawnień do emerytury pomostowej na tej podstawie prawnej (art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych) nie mogą być uwzględnione, co należy z całą mocą podkreślić, żadne okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, które są takimi jedynie w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych już nimi nie są. Zawarte w art. 49 pkt 3 ostatnio powołanej ustawy określenie: „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12 – OSNP 2013, nr 15-16, poz. 185; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12 – LEX nr 1555688 oraz z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13 – LEX nr 1405231). W świetle art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie ma więc podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako okres wykonywania takiej pracy w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15 – LEX nr 2177086 i z dnia 11 marca 2021 r., I USKP 17/21 – LEX nr 3193877 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2020 r., II UK 154/19 – LEX nr 3170928). Przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury pomostowej, o którym mowa w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, nie uwzględnia się zatem okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie mogą być one jednocześnie uznane za okresy wykonywania takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest to wyraz realizacji ogólniejszej zasady, na której opiera się ostatnio powołana ustawa, zgodnie z którą prawo do tej emerytury przysługuje wyłącznie osobom, które w okresie swojej aktywności zawodowej wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Prawidłowo Sąd I instancji przyjął, że jedynie okres od dnia 25 lipca 1987 r. do dnia 24 maja 1999 r., a więc, po uwzględnieniu okresów pobierania zasiłków chorobowych, okres 11 lat, 6 miesięcy i 6 dni, w którym D. R. wykonywał pracę na stanowisku kierowcy autobusu w (...) w K., a więc kierowcy autobusu w transporcie publicznym (pozycja 8 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych), może być zakwalifikowany jako okres wykonywania pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ostatnio powołanej ustawy. Pozostałe okresy zatrudnienia nie mogą być zaliczone do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ wykonywane w nich prace, w świetle obecnie obowiązujących przepisów, nie są kwalifikowane jako prace wykonywane w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Wskazana w apelacji praca na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony była kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem została wymieniona pod pozycją 2, działu VIII, wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ale nie została już wymieniona w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że praca wnioskodawcy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w okresie od dnia 5 września 1975 r. do dnia 28 listopada 1984 r. nie może być kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Okres pracy D. R. na stanowisku kierowcy autobusu w (...) w K., wynoszący 11 lat, 6 miesięcy i 6 dni, jest za krótki do uznania, że spełnił on wynikającą z art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych przesłankę wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy przez okres co najmniej 15 lat. W związku z tym nie mógł on nabyć prawa do świadczenia na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Przedstawione w apelacji zarzuty obraży art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 3 ust.7, art. 4 w związku z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, a także § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z powyższych względów nie mogły być uznane za trafne.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna, na podstawie art. 385 k.p.c., podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265).